BOAT Butlletí oficial de l'Arquebisbat de Tarragona

Núm. 595 18 de gener de 2024 Pàg.001

«NO ÉS BO QUE L'HOME ESTIGUI SOL.» CUIDAR ELS MALALTS TENINT CURA DE LES RELACIONS

Missatge del sant pare Francesc per a la 32a Jornada Mundial del Malalt, 11 de febrer de 2024

«No és bo que l'home estigui sol» (Gn 2,18). Des del principi, Déu, que és amor, va crear l'ésser humà per a la comunió, inscrivint en el seu ésser la dimensió de les relacions. Així, la nostra vida, plasmada a imatge de la Trinitat, està cridada a realitzar-se plenament en el dinamisme de les relacions, de l'amistat i de l'amor mutu. Estem creats per a estar junts, no sols. I precisament perquè aquest projecte de comunió està tan profundament inscrit en el cor humà, l'experiència de l'abandonament i de la solitud ens espanta i ens és dolorosa i fins i tot inhumana. Ho és encara més en moments de fragilitat, incertesa i inseguretat, sovint provocats per l'aparició de qualsevol malaltia greu.

Penso, per exemple, en els que estaven terriblement sols durant la pandèmia de la Covid-19: pacients que no podien rebre visites, però també infermeres, metges i personal de suport, tots sobrecarregats de feina i tancats en sales d'aïllament. I, per descomptat, no oblidem tots el que van haver d'afrontar l'hora de la mort sols, assistits pel personal sanitari però lluny de les seves famílies.

Al mateix temps, comparteixo amb dolor la condició de sofriment i de solitud d'aquells que, per la guerra i les seves tràgiques conseqüències, es troben sense suport i sense ajuda: la guerra és la més terrible de les malalties socials i les persones més fràgils en paguen el preu més alt.

Tanmateix, cal subratllar que, fins i tot en els països que gaudeixen de pau i de més recursos, l'etapa de la vellesa i de la malaltia sovint es viu en solitud i, a vegades, fins i tot en l'abandonament. Aquesta trista realitat és sobretot conseqüència de la cultura de l'individualisme, que exalta el rendiment a tota costa i cultiva el mite de l'eficiència, esdevenint indiferents i fins i tot despietats quan la gent ja no té la força necessària per a seguir el ritme. Aleshores esdevé una cultura de l'exclusió, en la qual «les persones no es consideren un valor primari que cal respectar i emparar, especialment si són pobres o discapacitades, si "encara no són útils" —com els no nascuts—, o si "ja no serveixen" —com els vells» (Enc. *Fratelli tutti*, 18). Malauradament, aquesta lògica també impregna determinades opcions polítiques que no posen al centre la dignitat de la persona humana i les seves necessitats, i no sempre afavoreixen les estratègies i els recursos necessaris per a garantir a cada ésser humà el dret fonamental a la salut i l'accés a les cures. Paral·lelament, l'abandonament dels fràgils i la seva solitud també es veu afavorit per la reducció de l'atenció únicament als serveis sanitaris, sense que vagi acompanyat, com seria una actuació intel·ligent, d'una "aliança terapèutica" entre metge, pacient i familiar.

Ens fa bé tornar a escoltar aquesta paraula bíblica: no és bo que l'home estigui sol! Déu la pronuncia a l'inici de la creació i així ens revela el sentit profund del seu pla per a la humanitat, però al mateix temps la ferida mortal del pecat s'introdueix generant sospites, fractures, divisions i, per tant, aïllament. Això afecta la persona en totes les seves relacions:

amb Déu, amb ella mateixa, amb els altres, amb la creació. Aquest aïllament ens fa perdre el sentit de l'existència, ens treu l'alegria de l'amor i ens fa experimentar una sensació opressiva de solitud en totes les etapes crucials de la vida.

Germans i germanes, la primera cura que necessitem en la malaltia és una proximitat plena de compassió i de tendresa. Per això, cuidar els malalts vol dir, en primer lloc, tenir cura de les seves relacions, de totes les seves relacions: amb Déu, amb els altres —familiars, amics, agents sanitaris—, amb la creació, amb ells mateixos. És possible? Sí, és possible i tots som cridats a treballar dur perquè això passi. Fixem-nos en la imatge del bon samarità (cf. Lc 10,25-37), en la seva capacitat per aturar-se i fer-se proïsme, en la tendresa amb què alleuja les ferides del seu germà que pateix.

Recordem aquesta veritat central de la nostra vida: hem vingut al món perquè algú ens va acollir, estem fets per a l'amor, som cridats a la comunió i a la fraternitat. Aquesta dimensió del nostre ésser ens sosté sobretot en el temps de la malaltia i de la fragilitat, i és la primera teràpia que hem d'adoptar entre tots per a curar les malalties de la societat en què vivim.

A vosaltres, que esteu afectats per la malaltia, ja sigui temporal o crònica, voldria dir-vos: no us avergonyiu del vostre desig de proximitat i de tendresa! No ho amagueu i no penseu mai que sou una càrrega per als altres. La condició de malalt convida tothom a frenar els ritmes exasperats en què estem immersos i a redescobrir-nos.

En aquesta època canviant que estem vivint, els cristians som especialment cridats a adoptar la mirada compassiva de Jesús: cuidem els qui pateixen i estan sols, potser marginats i descartats. Amb l'amor mutu que Crist Senyor ens dona en la pregària, especialment en l'eucaristia, guarim les ferides de la solitud i de l'aïllament. Cooperem així per a contrarestar la cultura de l'individualisme, de la indiferència, de l'exclusió, i fem créixer la cultura de la tendresa i de la compassió.

Els malalts, els fràgils, els pobres estan en el cor de l'Església i també han de ser el centre de les nostres atencions humanes i de la nostra pastoral. No ho oblidem! I confiem-nos a Maria Santíssima, salut dels malalts, perquè intercedeixi per nosaltres i ens ajudi a ser artesans de proximitat i de relacions fraternals.

Francesc

Roma, Sant Joan del Laterà, 10 de gener de 2024